

мүмкіндік береді. Бұл құралдар сізге эстетикалық, қызықты, танымдық, проблемалық материалдар жасауға мүмкіндік береді және сол арқылы оқушылардың ынтасы мен танымдық қызығушылығын арттырады. Біздің көзқарасымыз бойынша, дидактикалық материалдың бұл психологиялық-педагогикалық компоненті оқушының назарын аударуға, танымдық қызығушылықты сақтауға, оның ойлауын белсендіруге, сипатталған нәрсеге баға қалыптастыруға бағытталған, белгілі бір нәрсені терең зерттеуге түрткі жасайды.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды дамытуда сандық әңгімелеудің дидактикалық құралдарымен оқыту саласындағы жобалық іс-әрекеттің тәжірибесі педагогикалық университет студенттеріне пайдалы болады. Бұл сізге берілген қарым-қатынас жағдайында мәтінді, графиканы, фотосуреттерді, аудионы, бейнені қолдануға құзыреттіліктің бүкіл аспектілерін шоғырландыруға және қолдануға мүмкіндік береді, және сөйлеу дағдыларын дамытады, медиа-коммуникация құралдары мен принциптерін зерттеуге ішкі мотивтерді ынталандырады. Сонымен қатар болашақ мұғалімдер оқушылармен жұмыс барысында осы жаңа жобалық әдісті қолдана алады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Ланских А. В. Цифровой сторителлинг как технология представления больших массивов данных / А. В. Ланских, Н. М. Боровкова // Язык. Текст. Книга: материалы международной научно-практической конференции [Электронное издание]. – Екатеринбург: УрФУ, 2018. – С. 72-78.
2. *sifrovyyh-obrazovatelnyh-resursov-v-uchebnom* – сандық білім беру ресурстарының қолданылу әдістемесі
3. Pedersen, E. (1995). Storytelling and the art of teaching. FORUM, 33(1). <http://exchanges.state.gov/forum>. Retrieved 17 February 2008.
4. Bruner, J. (1990). Acts of meaning. Cambridge, MA: Harvard University Press.
5. Harris, J. (2005). Our agenda for technology integration: It's time to choose. Contemporary Issues in Technology and Teacher Education, 5(2). <http://www.citejournal.org/vol5/iss2/editorial/article1.cfm>. Retrieved 27 February 2007.

ӘОЖ 372.881.111.1

АҒЫЛШЫН ТІЛІНДЕ ҮЙДЕН ОҚУҒА АРНАЛҒАН ЛЕКСИКАЛЫҚ БІРЛІКТЕРДІ ТАҢДАУ ЖӘНЕ ҰЙЫМДАСТЫРУ

Болат Арна Шәмшатқызы

arna2303@gmail.com

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Шетел тілі: екі шетел тілі» білім беру бағдарламасының
4 курс студенті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – А.Е. Ниязова

Үйде оқыту – бұл танымдық-эстетикалық мақсаттарда кеңінен қолданылатын және шет тілін оқыту процесінде маңызды рөлдердің бірін атқаратын ақпарат алудың маңызды құралдарының бірі. Бүгінгі таңда оқу ақпаратты қабылдауға бағытталған сөйлеу әрекетінің түрі ретінде қарастырылып, адамдардың коммуникативтік және әлеуметтік қызметі саласына енеді және ондағы жазбаша қарым-қатынас формасын ұсынады. Оқудың мақсаты – мәтінді түсіну және оның мағыналық байланыстарын ашу.

Сөйлеудің өзіндік түрі ретінде үйде оқытудың міндеттері келесіде қамтылған: оқушыларға белгілі бір оқу технологияларын қолдана отырып, сөйлеудің белгілі бір мәселесін шешуге

қажетті көлемдегі мәтіннен ақпарат алуға үйрету. Шетел тілдерін оқыту әдістемесінде оқу, қолдану маңыздылығы және қол жетімділігі жағынан негізгі орындардың бірін алады. Шетел тілдерін үйде оқыту процесінде оқу технологиясы екі қызметті атқарады:

1. Оқу – шетел тілін оқытудың мақсаты, белсенді сөйлеу түрі (ақпаратты іздеу құралы);
2. Оқу – сөйлеудің басқа түрлерін оқыту құралы (іс-шаралар).

Шетел тілінде оқу жаңа ақпаратты алу үшін сөйлеудің күрделі дағдыларын жүзеге асыру мақсатында оны бейнелейтін графикалық дереккөзге енгізілген мәтін арқылы және визуалды канал арқылы жүзеге асыруды көздейді.

Оқу барысында түсіну процесін қамтамасыз ететін бірқатар факторлар:

1. Белгілі бір лингвистикалық материалды иемдену.

2. Белгілі бір дағдылар мен дағдылардың болуы, олардың жұмыс істеуі үшін міндетті шарт психологиялық тәртіп категорияларының қатысуы болып табылады: назар аудару, есте сақтаудың әртүрлілігі, логикалық ойлау түрлері. Мәтінді дыбыстап оқу есту және оқу процесінде маңызды рөл атқарады. Бұл басылған мәтіннің дыбыстық-әріптік жүйесінің ерекшелігімен анықталады. Ықтималдықпен болжау белсенді психикалық іс-әрекеттің құрамдас бөлігі ретінде әрекет етеді және оқудың кез келген түріндегі қабылдау мен түсінудің жетістігін анықтайды. Болжам оқушылардың бойында эмоционалды қатынасты, оқуға дайындықты қалыптастыруға көмектеседі. Ықтималды болжаудың жетістігі белгілі және белгісіз сөздердің арақатынасына, тақырыпты білу дәрежесіне, оқырманның жеке тәжірибесіне байланысты. Оқу тиімді болу үшін оқырман салыстыру мен жалпылау, талдау мен синтез, абстракция мен конкретизация, себеп-салдар байланыстарын орнату сияқты ақыл-ой операцияларына жүгінуі керек.

Р.К. Миньяр-Белоручев оқу техникасының үш негізгі компонентін зерттеді:

1. Сөйлеу бірлігінің визуалды бейнесі.
2. Сөйлеу бірлігінің сөйлеу-моторлық бейнесі.
3. Сөйлеу бірлігінің мәні.

Оқу техникасы жеткілікті деңгейде дамымаған кезде, оқудың үш компоненті де оқу процесіне дәйекті түрде қатысады. Іштерінен мәтін оқығанда да, нашар оқитын адамдар, әдетте, оқығандарын айта отырып, еріндерін қозғайды. Алайда айта отырып оқығаннан мәтінді түсіну стадиясы жұмыс жасамайды.

Бұл кезде мұғалімнің міндеттері:

1. оқылған мәтінді айта отырудың аралық кезеңін айналып өтіп, сөйлеу бірлігінің графикалық бейнесі мен оның мағынасы арасында тікелей сәйкестік орнату;
2. қабылданған мәтіннің бірлігін дәйекті түрде ұлғайту және оны ең болмағанда синтагмаға келтіру;
3. қолайлы темпке, стресс, пауза және интонация нормаларына сәйкес нормативті оқуды қалыптастыру.

Психологтар оқуды меңгеру басылған сөзді қабылдаудан, оның айтылуы мен түсінуінен, сондай-ақ шет тіліндегі графемоморфтық сәйкестікті меңгеруден басталады дейді.

Бұл сондай-ақ сөз тіркестерін, сөйлемдерді және мәтінді оқу арқылы жүзеге асырылады. Оқу – бұл оқылатын мәтінді қабылдау ғана емес, оны түсіну.

Үйде оқудың бірнеше классификациясы бар. Олардың әрқайсысы әр түрлі принциптерге негізделген:

Мәтінді қабылдаудың психологиялық сипаттамаларына сәйкес жіктеу (аударма оқылымы, тікелей оқу, синтетикалық, аналитикалық).

2. Мәтін бойынша жұмысты орындау шарттарына сәйкес жіктеу (мұғалімнің көмегімен тәуелсіз, дайындалған, дайын емес).
3. Оқу көлемі бойынша жіктеу (ауқымды, қарқынды).

Сонымен, ағылшын тілінде оқуға үйретуде үйдегі оқуды пайдалану мыналарға мүмкіндік береді:

1. Оқушылардың әртүрлі типтегі оқу түрлерін кешенді түрде дамыту.
2. Мектеп оқушыларына мәтіннен қажетті ақпаратты бөліп алуға және оны жеткілікті түрде түсініп, мықтап игеру үшін өңдеуге үйрету.
3. Мәтіндермен жұмыс жасаудың негізгі негізгі технологияларын қалыптастыру.
4. Оқушылардың логикалық ойлау қабілетін дамыту.
5. Мектеп оқушыларына ағылшын тілін білімдерін өз бетінше жетілдіруге үйрету, өзін-өзі бағалау қабілетін дамыту.

Оқу – бұл шет тілін үйрену барысында студенттер меңгеруі қажет ең маңызды тілдік дағдылардың бірі екендігі белгілі. Оқу – бұл сөйлеу әрекетінің дербес түрі ретінде оқытудың мақсаты ғана емес, сонымен қатар дағдыларды дамыту құралы. Мәтінді оқи отырып, адам шет тілінің дыбыстарын, әріптерін, сөздерін және грамматикасын қайталайды, сөздердің жазылуын, сөз тіркестерінің мағынасын есте сақтайды, сөйтіп зерттелетін тіл саласындағы білімін жетілдіреді.

Үйде оқудың негізгі мақсаты – шетел тіліндегі мәтіндерден ақпарат алу. Сонымен қатар, жүйелі және жүйелі түрде үйде оқу сөздік қорын молайтудың және оқушылардың ауызекі сөйлеу дағдыларын дамытудың маңызды көзі және құралы болып табылады.

Лексиканы оқу барысында тиімді меңгеруге әсер ететін негізгі факторлардың бірі – қажетті дағдылар мен білімнің болуы. Әдіскерлер бірнеше осындай топтарды ажыратады, оларға мыналар жатады:

1. Өнімділік дағдылары.
 - 1.1. коммуникативті ниетке сәйкес сөздерді / сөз тіркестерін дұрыс таңдау;
 - 1.2. синтагмалар мен сөйлемдердегі сөздерді дұрыс біріктіру;
 - 1.3. өзіндік лексикалық-семантикалық және лексикалық-тақырыптық бірлестіктер;
 - 1.4. жаңа сөздерді бұрын оқылған сөздермен үйлестіру;
- Қабылдау дағдылары (тыңдау, оқу).
 - 2.1. сөздің дыбыстық / визуалдық бейнесін семантикамен салыстыру;
 - 2.2. сөйлеу ағынындағы / графикалық мәтіннен үйренген сөздерді / сөз тіркестерін тану және түсіну;
 - 2.3. контекстті қолдана отырып, сөздердің мағынасын ашу;
 - 2.4. дыбыстық / графикалық белгілерге негізделген сөздердің мағынасын түсіну (аффиксация, лексикалық бірліктерді түрлендіру техникасы, алынған сөздер және т.б.);
 - 2.5. дыбысы мен жазылуы жағынан ұқсас сөздерді ажырату;
- Лексика саласындағы әлеуметтік-мәдени білімдер мен дағдылар.
 - 3.1. эквивалентсіз лексиканы білу және оны түсіну мүмкіндігі мәтіндерде (оның ішінде анықтамалықтарды пайдалану);
 - 3.2. оқылатын тіл елдерінің тұрмыстық объектілері мен объектілерін білдіретін сөздік қорын білу (ақша бірліктері, салмақ, ұзындық өлшемдері, уақыт белгілері, жол белгілері және т.б.);
 - 3.3. сөйлеу және этикет формулаларын білу (ересектердің балаларға, мектеп оқушыларына мұғалімдерге, әр түрлі жастағы және әлеуметтік топтағы қарым-қатынас серіктестеріне жүгіну ерекшеліктері) және сөйлеу әрекетін сөйлеу тілінің елінде білдіре отырып, қарым-қатынас нормаларына сәйкес құру қабілеті ;
4. Лексика саласындағы лингвистикалық білім.
 - 4.1. лексикалық бірліктердің сөзжасам ережелерін олардың үйлесімділігін білу;
 - 4.2. қарым-қатынас құралы ретіндегі ұрыс және қызметтік сөздерді білу сөйлемдер мен мәтіндер;

4.3. жеке сөздердің этимологиясын білу;

4.4. әр түрлі тілдерде мағынасы әр түрлі көрінетін ұғымдарды білу.

Сөздік оқытудың тиімділігін арттыру үшін сөздік материалды іріктеуге, оны ұсыну мен бекітуге сараланған тәсіл қажет. Бұл тәсіл сөздік қорды ассимиляциялау қиындықтарын градациялауды көздейтін әдістемелік типология негізінде жүзеге асырылады.

Шет тілдеріндегі оқуды оқыту саласындағы бағдарламаға сәйкес мұғалімге оқушыларға түрлі стильдер мен жанрдағы мәтіндерді оқуға, мазмұнын түсінуге және түсінуге үйрету міндеті жүктелген.

Шетел тілінде оқу оқушылардың қызығушылығын арттыруға ықпал ету үшін балалардың танымдық қажеттіліктерін, жас және жеке психологиялық ерекшеліктерін ескеру қажет (және бұл үшін оқу материалдары әртараптандырылуы керек) оқытудың белсенді әдістерін қолдану арқылы мектеп оқушыларын белсенді шығармашылық қызметке қосу арқылы оқушыларға білім беру қызметінде тәуелсіздік пен бастамашылықты көрсетуге мүмкіндік бере аламыз.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Шатилов С.Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе. – М., 1986.
2. Миньяр-Белоручев Р.К. Методика обучения французскому языку. Учеб. пособие для студ. пед ин-тов. по спец. «Иностр. яз.». – М.: Высшая школа, 1990. – 124 с.
3. Калистра И. Д. Чтение с предварительно снятыми трудностями понимания //Вопросы обучения устной речи и чтению на иностранном языке, 2003. – № 4. – С. 23-28.

УДК 372.881.111.1

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА ОЗВУЧИВАНИЯ НА УРОКЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ МОТИВАЦИИ У ОБУЧАЮЩИХСЯ

Болатова Асемгуль Санатовна

bolatovaassemgul@gmail.com

Студент 4-го курса образовательной программы «Иностранный язык: два иностранных языка» ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Научный руководитель – К.Е. Ибрагимова

Современные методы обучения иностранным языкам во многом соответствуют методам обоснования учеников на уроках. Необходимым условием успешного овладения иностранным языком является мотивация, интерес, потребность и желание не только понимать, но и успешно владеть иностранными языками. Другим необходимым условием, по мнению педагога-лингвиста, являются положительно окрашенные отношения между говорящими партнерами [1]. Одним из необходимых методов мотивации является использование эмоционально чувственной сферы сознания. Эмоциональное состояние учащихся при обучении иностранному языку очень важно в связи с тем, что, по мнению Л.С. Выготского [2], нет ничего настолько хорошего, что в свое время ассоциировалось бы с удовольствием. Психологи давно пришли к выводу, что все, что вызывает эмоциональную эмпатию на уроке, лучше запомнить и понять, чем что-то нейтральное. Поэтому Л.С. Выготский [2] указал на необходимость интереса к самому процессу обучения: когда человек делает что-то с удовольствием, в будущем он будет склонен делать то же самое. Другими словами, интересный эмоциональный урок может доставить учащемуся радость обучения, повысить его мотивацию.